

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет природничих наук

Кафедра біології та екології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВК 51 МЕДИКО – БІОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЗДОРОВ'Я ШКОЛЯРІВ

Освітня програма Середня освіта (біологія та здоров'я людини)

Спеціалізація (за наявності) 014.05 Біологія та здоров'я людини

Спеціальність 014 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями)

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 6 від "26" січня 2024 р.

Зміст

<u>1.</u> Загальна інформація	3
<u>2.</u> Опис дисципліни	3
<u>3.</u> Структура курсу	7
<u>4.</u> Система оцінювання курсу (зразок)	9
<u>5.</u> Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу	10
<u>6.</u> Ресурсне забезпечення	10
<u>7.</u> Контактна інформація	11
<u>8.</u> Політика навчальної дисципліни	11

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Медико – біологічні аспекти здоров'я школярів
Освітня програма	Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
Спеціалізація (за наявності)	014.05 Біологія та здоров'я людини
Спеціальність	014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Освітній рівень	Бакалавр
Статус дисципліни	Вибіркова
Курс / семестр	4/7
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 16 год. Практичні заняття – 14 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/6648

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

«Медико – біологічні аспекти здоров'я школярів» - вибіркова навчальна дисципліна, яка ознайомлює студентів з основними поняттями в сфері охорони здоров'я, основними групами захворювань та невідкладними станами в медицині, розуміння можливих проблем зі здоров'ям протягом життя, визначення стратегій та алгоритмів дій при виникненні певних медичних проблем, опанування елементарних медичних знань, а також вмінь надання першої медичної допомоги. Курс допомагає майбутнім

працівникам освіти опанувати медичну термінологію, кваліфікувати медичні стани, розуміти причинно-наслідкові зв'язки між факторами ризику, спадковістю та медичними станами. Це створює ґрунт для розуміння можливих проблем зі здоров'ям, дає орієнтири щодо надійних джерел інформації, навчає використовувати їх для самостійного пошуку необхідної медичної інформації. Розуміння медичних станів та причин їх виникнення допомагатиме будувати персональні стратегії щодо збереження здоров'я.

Мета викладання даної дисципліни полягає у поглибленні, розширенні та закріпленні знань, одержаних на лекціях та під час самостійної роботи студента. Оволодіння студентами практичними методами оцінки функціонального стану людей різних вікових груп, а також надання студентам необхідний мінімум знань про причини, ознаки, перебіг захворювань та невідкладних станів, базові знання надання долікарської медичної допомоги, про роль профілактичних заходів для попередження розвитку патології. Вміння своєчасно розпізнати основні захворювання людини.

Цілі курсу з дисципліни "Медико – біологічні аспекти здоров'я школярів" передбачають підготовку вчителя до надання першої медичної допомоги при невідкладних станах та проведення профілактичної роботи з питань охорони життя і здоров'я дітей

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- фактори, які визначають стан здоров'я;
- основні ознаки патологічних станів у дітей;
- питання загальної та особистої гігієни;
- основи долікарської діагностики основних захворювань та патологічних станів;

- техніку надання долікарської допомоги, скеровану на попередження ускладнень та порятунк хворого;
- роль профілактичних заходів у попередження розвитку патології;

вміти

- володіти навичками діагностики основних захворювань та патологічних станів;
- володіти технікою надання долікарської допомоги при патологічних станах, загрозливих для життя;
- володіти технікою десмургії;
- проводити профілактичні заходи та просвітницьку роботу щодо профілактики розвитку патологічних станів.

Компетентності

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі середньої освіти (за предметною спеціалізацією «Біологія та здоров'я людини»), що передбачає застосування законів, теорій та методів біологічної науки, психології, наук про освіту та про здоров'я і характеризуються комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу та створення здоров'язбережувального освітнього середовища на рівні ЗЗСО.

ЗК 1. Знання та розуміння предметної галузі біологія та основи здоров'я і сфери майбутньої професійної діяльності.

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 7. Здатність до пошуку інформації, її інтерпретації та застосування даних у професійній діяльності.

ЗК 9. Здатність до самостійної роботи, співпраці на засадах партнерствах і командної роботи.

СК 1. Здатність до формування в учнів ключових і предметних компетентностей із біології та основ здоров'я та здійснення міжпредметних зв'язків.

СК 5. Здатність використовувати біологічні поняття, закони, концепції, учення і теорії біології із метою розвитку в учнів розуміння цілісності та взаємозалежності живих систем і їх складових.

СК 6. Здатність розуміти знання про будову, функції, життєдіяльність, класифікацію, походження, поширення, практичне значення живих організмів і біологічних систем усіх рівнів їх організації.

СК13. Здатність застосовувати знання та вміння з математики, фізики, хімії та інших суміжних наук для вирішення завдань сучасної біології, здатність виконувати роботу з дотриманням правил біологічної етики, біобезпеки, біозахисту. Усвідомлення необхідності збереження біорізноманіття, охорони навколишнього середовища, раціонального природокористування.

СК15. Сучасні уявлення про принципи клітинної організації біологічних об'єктів, структуру і функції клітинних органел, синтез органічних сполук в клітинах, етапи енергетичного обміну.

Програмні результати навчання

ПРН01. Здатність демонструвати знання і розуміння провідних понять, узагальнень і законів, концепцій, вчень і теорій біології та інших суміжних наук.

ПРН02. Здатність використовувати біологічні знання для дослідження живих систем різного рівня організації.

ПРН05. Здатність застосовувати знання для розв'язування якісних та кількісних задач у біології.

ПРН08. Здатність знаходити та використовувати інформацію з різних джерел (електронних, письмових) згідно із завданням

ПРН11. Здатність чітко і логічно відтворювати базові знання з біології,

оцінювати нові відомості та інтерпретації в контексті формування в учнів цілісної природничо-наукової картини світу.

ПРН21. Знати будову й функції організму людини, основи здорового способу життя; знати способи надання першої допомоги під час морфо-функціональних порушень різних систем організму людини.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Вступ. Предмет і завдання курсу «Медико-біологічні основи здоров'я» для педагогічних працівників	Мета та завдання Критичні періоди розвитку дитини. Визначення поняття здоров'я. Компоненти здоров'я. Поняття хвороби і проміжних станів людини. Гострі і хронічні хвороби. Поняття про суспільне (громадське, популяційне) здоров'я. Сучасні критерії оцінки індивідуального та громадського здоров'я Вплив еко- та ендогенних факторів на здоров'я людини. Поняття про фактори ризику.	Виконання тестових завдань з вивченої теми, Опрацювання контрольних запитань, завдань для самостійної роботи
2.	Нозологія. Поняття про хвороби і різні види патології	Нозологія – вчення про хвороби та їх класифікацію. Теорії про походження хвороб. Причини розвитку хвороб. Етіологія. Поняття про норму. Поняття про патологію та її форми. Хвороба. Класифікація хвороб. Види перебігу хвороби та періоди хвороби. Методи діагностики хвороб.	Виконання тестових завдань з вивченої теми, Опрацювання контрольних запитань, завдань для самостійної роботи
3.	Гельмінтози. Прояви. Попередження. Ускладнення.	Загальна характеристика геотмінтозів. Ентеробіоз. Аскардоз.	Виконання тестових завдань з вивченої теми,

		Трихоцефальоз. Лямбліоз.	Опрацювання контрольних запитань, завдань для самостійної роботи
4.	Інфекція та інфекційні захворювання.	Загальні поняття про інфекцію. Походження інфекції. Види мікроорганізмів. Поняття про епідеміологію. Механізм та шляхи передачі інфекції. Класифікація інфекційних захворювань за інтенсивністю поширення. Епідемічний процес. Епідеміологічне вогнище. Поширення інфекційних захворювань. Шляхи передачі інфекційних захворювань. Поняття інфекційні, інвазійні хвороби. Антропонози, зоонози. Умови, необхідні для виникнення інфекційних захворювань. Профілактика інфекційних захворювань.	Виконання тестових завдань з вивченої теми, Опрацювання контрольних запитань, завдань для самостійної роботи
5.	Профілактика і лікування захворювань, які передаються статевим шляхом	Поняття ЗПСШ. Сифіліс. Гонорея. Сечостатевий трихомоноз. СНІД. Урогенітальний хламідіоз, герпес, кандидоз. Статеве виховання яка метод профілактики ЗПСШ	Виконання тестових завдань з вивченої теми, Опрацювання контрольних запитань, завдань для самостійної роботи

6.	Невідкладні стани. Перша домедична допомога при невідкладних станах	Визначення поняття "невідкладний стан" та "нещасний випадок". Поняття про першу домедичну допомогу, її завдання. Загальні принципи надання першої домедичної допомоги. Причини та ознаки зупинки дихання та кровообігу. • Термінальні стани. • Стадії термінального стану: предагонія, агонія, клінічна смерть. Основні ознаки термінальних станів. • Ознаки клінічної смерті. Відносні та явні ознаки біологічної смерті. Екстремальні стани. Шок, контузії, кома, непритомність, колапс. Базові заходи підтримання життя	Виконання тестових завдань з вивченої теми, Опрацювання контрольних запитань, завдань для самостійної роботи
7.	Травматичні пошкодження людини: прояви, діагностика, допомога. Десмургія	Поняття травматизм, травма. Класифікація травм. Поранення. Рани. Кровотеча. Види кровотеч. Долікарська допомога. Удари, розтягнення, розриви зв'язок, сухожиль, м'язів стиснення, синдром тривалого стиснення тканин (травматичний токсикоз), вивих, контузія, перелом: визначення, причини виникнення, клінічні прояви, перша допомога. Імобілізація. Правила транспортування травмованих хворих.	Виконання тестових завдань з вивченої теми, Опрацювання контрольних запитань, завдань для самостійної роботи

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	–
Практичні заняття	90
Самостійна робота	10
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції																		–
Лабораторні заняття		5		6		6		5		6		6		6				40
Самостійна робота													10					10
Індивідуальні завдання																		
Екзамен																	50	50
Всього за тиждень		12		8		8		3		3		3		13			50	100

Примітка: не рекомендується на один тиждень планувати кілька форм контролю.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедійні презентації (лептоп, проектор), використання системи дистанційної освіти для проведення тестування

Література:

1. Вайда Т. С. Долікарська допомога: навч. посіб. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 874 с.
2. Валецька Р.О. Основи медичних знань. Луцьк : Волинська книга, 2007. 298 с.
3. Гищак Т.В., Долина О.В. Основи медичних знань та медицина катастроф: навчальний посібник. Київ : Медицина, 2003. 458 с.
4. Горай О.В. Підготовка медичних сестер до санітарно-гігієнічного виховання і профілактичної роботи серед дітей шкільного віку : монографія. Житомир : Вид-во ФОП Євенок О.О., 2014. 240 с.

5. Гур'єв С.О., Шищук В.Д., Шкатула Ю.В. Медицина надзвичайних ситуацій. Екстрена медична допомога : навч. посібник. Суми : Вид-во СумДУ, 2010. 321 с.
6. Даценко І.І., Габович Р.Д. Профілактична медицина: загальна гігієна з основами екології : підруч. для студент мед. ВНЗ, вид. 2-ге, перероб. і допов. Київ : Здоров'я, 2004. 788 с.
7. Загальний догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка : підруч. / за ред. В.І. Литвиненка. Київ : Медицина, 2009. 815 с.
8. Медицина катастроф: підручник / Г.О. Черняков та ін.; за ред. І.В. Кочіна. Київ : Здоров'я, 2001. 348 с.
9. Медицина невідкладних станів. Екстрена (швидка) медична допомога : підруч. для мед. вищ. навч. закл. IV рівн. акредит. затв. МОНУ / за ред. І.С. Зозулі. Київ : ВСВ "Медицина", 2017. 960 с.
10. Медична психологія : підруч. для студ. вищ. навч. закл. реком., (затв.) МОНУ / С.Д. Максименко та ін. Київ : Слово, 2014. 515 с.
11. Мойсак О.Д. Основи медичних знань і охорони здоров'я: навчальний посібник. Київ, Арістей, 2008. 380 с.
12. Основи медичних знань та долікарської допомоги: підручник для студентів вищих навчальних закладів / Я.І. Федонюк та ін.; за ред. Я.І. Федонюка, В.С. Грушка. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2012. 728 с.
13. Плахтій П.Д., Соколенко Л.С., Гутарева Н.В. Основи медичних знань : навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський : ТОВ "Друкарня Рута", 2013. 268 с.
14. Тахтарова І. К., Олійник В. П., Захарова А. О. Основи медичних знань (кредитно-модульний курс): навчальний посібник. Миколаїв, 2009. 279 с.
15. Халмурадов Б.Д., Волянський П.Б. Медицина надзвичайних ситуацій : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 206 с.

7. Контактна інформація

Кафедра	Біології та екології https://kbe.pnu.edu.ua/
Викладач	Глодан Оксана Ярославівна, к.б.н., доц.
Контактна інформація викладача	oksana.hlodan@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

прагне створити середовище, яке сприяє навчанню, науковій роботі, впровадженню інновацій, інтелектуальному розвитку студентів і працівників, підтримці особливої академічної культури взаємовідносин. У цій канві політика дисципліни "Медико – біологічні аспекти здоров'я школярів" спрямована на дотримання академічної доброчесності зі сторони викладача і студентів, які включають основні принципи: особистого прикладу; відповідальності; справедливості; сміливості; академічної свободи; взаємоповаги; прозорості; взаємної довіри; партнерства та взаємодопомоги; компетентності й професіоналізму; безпеки та добробуту; законності. Дотримання правил поведінки студентів і викладачів, передбачених Кодексом честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол №11, від 29 листопада 2017 року).

- Кодекс честі Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
- Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника.
- Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

	□ <u>Положення про запобігання академічному плагіату у Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника</u> □ <u>Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника</u> □ <u>Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”</u> Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/
Пропуски занять (відпрацювання)	Студенти зобов'язані відвідувати заняття, незалежно у якій формі вони проводяться (авдиторно, дистанційно, індивідуальний графік навчання). Систематичні пропуски занять, без поважних на те причин, є підставою для недопущення окремих студентів до складання семестрового контролю. Відпрацювання пропусків без поважних причин дозволяється лише за заявою на ім'я декана і набуття чинності відповідного розпорядження. Пропуски занять за поважних причин, підтверджених документально, відпрацьовуються без попередніх узгоджень. <u>«Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) (див. стор. 4.).</u>

	Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Завдання, які студент виконав пізніше зазначених кінцевих термінів не приймаються і повинні бути відпрацьовані індивідуально. Винятком із цього правила є наявність поважної причини з її документальним підтвердженням. <u>«Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) (див. стор. 4.)</u> Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/
Невідповідна поведінка під час заняття	Студенти, чия поведінка впродовж одного чи кількох занять не відповідає загальним нормам, встановленим Кодексом честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, можуть бути тимчасово відсторонені від заняття з подальшим індивідуальним відпрацюванням у позаурочний час.
Додаткові бали	-
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується <u>Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.)</u> https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/

Викладач
Глодан О.Я., к.б.н., доц.

